

EBA/GL/2015/03

29.07.2015

Насоки

относно активаторите за използване на мерки за ранна намеса
съгласно член 27, параграф 4 от Директива 2014/59/ЕС

Съдържание

Насоки на ЕБО относно активаторите за използване на мерки за ранна намеса	3
1. Спазване на насоките и задължения за докладване	3
Статут на насоките	3
Изисквания за докладване	3
2. Предмет, обхват и определения	4
Предмет	4
Определения	4
Адресати	5
3. Активатори за прилагане на мерки за ранна намеса	5
3.1 Активатори на базата на резултатите от ПНПО	6
3.2 Наблюдение на основни показатели по ПНПО	7
3.3 Значими събития	8
4. Прилагане	11

Насоки на ЕБО относно активаторите за използване на мерки за ранна намеса

1. Спазване на насоките и задължения за докладване

Статут на насоките

1. Този документ съдържа насоки, издадени съгласно член 16 от Регламент (ЕС) № 1093/2010¹. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, компетентните органи и финансовите институции полагат всички усилия за спазване на насоките.
2. В насоките е представено становището на ЕБО за подходящите надзорни практики в Европейската система за финансов надзор или за това как правото на Съюза следва да се прилага в дадена област. Компетентните органи, както са определени в член 4, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, за които се прилагат тези насоки, следва да ги спазват, като ги включат в практиките си по подходящ начин (напр. като изменят своята правна рамка или надзорни процеси), включително когато насоките са насочени основно към институциите.

Изисквания за докладване

3. Съгласно член 16, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, най-късно до 29.09.2015 компетентните органи са длъжни да уведомят ЕБО дали спазват или възнамеряват да спазват тези насоки, в противен случай да изложат причините за неспазването им. При липса на уведомление до този срок ЕБО ще счита компетентните органи за неспазващи насоките. Уведомленията следва да се изпратят чрез подаване на формуляра, намиращ се на уебсайта на ЕБО, на адрес compliance@eba.europa.eu, като се посочи референтен номер 'EBA/GL/2015/03'. Уведомленията следва да се подават от лица, оправомощени да докладват за наличието на съответствие от името на техните компетентни органи. Всяка промяна в статута на спазването трябва също да се отчита пред ЕБО.

Уведомленията се публикуват на уебсайта на ЕБО в съответствие с член 16, параграф 3.

¹ Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 година за създаване на Европейски надзорен орган (Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията (ОВ L 331, 15.12.2010 г., стр.12).

2. Предмет, обхват и определения

Предмет

1. Съгласно член 27, параграф 1 от Директива 2014/59/ЕС, в случаите, когато дадена институция нарушава или е вероятно в близко бъдеще да наруши изискванията на Регламент (ЕС) № 575/2013, Директива 2013/36/ЕС, дял II от Директива 2014/65/ЕС или някои от членове 3—7, членове 14—17 и членове 24, 25 и 26 от Регламент (ЕС) № 600/2014, включително национални правни актове за изпълнение на Директива 2013/36/ЕС или технически стандарти, разработени от ЕБО съгласно съответната разпоредба на Регламент (ЕС) № 575/2013 или Директива 2013/36/ЕС и одобрени от Европейската комисия, компетентните органи разполагат най-малко с набора от мерки за ранна намеса, посочени в член 27, параграф 1 от Директива 2014/59/ЕС, без да се засягат надзорните правомощия, определени в член 104 от Директива 2013/36/ЕС. Съгласно член 27, параграф 4 от Директива 2014/59/ЕС настоящите насоки насърчават последователното прилагане на активатори за вземане на решение относно прилагането на подобни мерки за ранна намеса.
2. За увеличаване на последователността в надзорните практики във връзка с прилагането на подобни активатори, в насоките се разясняват също така изискванията, които компетентните органи следва да спазват при определянето на прагове за финансови показатели и показатели за риска, които да бъдат наблюдавани редовно в процеса на надзорен преглед и оценка („ПНПО“), както е посочено в Насоките за ПНПО, както и процедурите, които следва да бъдат спазвани в случай на нарушения на тези прагове.
3. В насоките не се разглежда взаимодействието между компетентните органи и органите за реструктуриране във връзка с нарушаването на активаторите, което вече е установено в член 27, параграф 2 от Директива 2014/59/ЕС.
4. Оценката дали институцията „нарушава или е вероятно в близко бъдеще да наруши“ изискванията на Регламент (ЕС) № 575/2013 или на Директива 2013/36/ЕС се извършва от компетентните органи на базата на цялостната им оценка, включително чрез средствата на ПНПО, както е посочено в член 97 от Директива 2013/36/ЕС и допълнително уточнено в Насоките за ПНПО.

Определения

5. За целите на настоящите насоки се използват следните определения:
 - а. „условия за ранна намеса“ означава ситуация, при която дадена институция нарушава или е вероятно в близко бъдеще да наруши изискванията на Регламент (ЕС) № 575/2013, Директива 2013/36/ЕС, дял II от Директива 2014/65/ЕС или някои от членове 3—7, членове 14—17 и членове 24, 25 и 26 от Регламент (ЕС) №

600/2014 или на съответното законодателство на ЕС или националното транспониращо законодателство.

б. „мерки за ранна намеса“ означава мерките за ранна намеса, посочени в член 27, параграф 1 от Директива 2014/59/ЕС.

в. ПНПО“ означава процеса на надзорен преглед и оценка, както е определено в член 97 от Директива 2013/36/ЕС и допълнително уточнено в Насоките за ПНПО.

г. „Насоки за ПНПО“ са насоките на ЕБО относно общите процедури и методологии за ПНПО, разработени в съответствие с член 107, параграф 3 от Директива 2013/36/ЕС.

д. „обща оценка по ПНПО“, както е определено в Насоките за ПНПО, е актуалната оценка на общата жизнеспособност на институцията на базата на оценка на елементите на ПНПО.

е. „общ рейтинг по ПНПО“, както е определено в Насоките за ПНПО, е цифровият показател на общия риск за жизнеспособността на институцията на базата на общата оценка за ПНПО.

ж. „елемент на ПНПО“, както е определено в Насоките за ПНПО, е един от следните компоненти, съставляващи рамката на ПНПО: анализ на бизнес модела, оценка на вътрешното управление и механизмите за контрол в рамките на институцията, оценка на рисковете за капитала, оценка на капитала по ПНПО, оценка на рисковете за ликвидността и финансирането и оценка на ликвидността по ПНПО.

Адресати

6. Настоящите насоки са предназначени за компетентните органи, посочени в член 4, параграф 2, подточка i) от Регламент (ЕС) № 1093/2010.

3. Активатори за прилагане на мерки за ранна намеса

7. Настоящите насоки определят следните активатори за вземане на решение от компетентните органи дали да приложат мерки за ранна намеса:

а. общият рейтинг по ПНПО и предварително определените комбинации от общия рейтинг по ПНПО и рейтингите за отделните елементи на ПНПО;

б. съществени промени или отклонения, установени при наблюдението на основни финансови и нефинансови показатели по ПНПО, които показват, че са изпълнени условията за ранна намеса;

в. значими събития, които показват, че са изпълнени условията за ранна намеса.

8. Нарушаването на активаторите, определени в настоящите насоки, следва да насочи компетентните органи (а) допълнително да проучат ситуацията, ако причината за нарушението все още не е известна, и б) отчитайки неотложния характер на ситуацията и сериозността на нарушението в рамките на общото състояние на институцията, да вземат решение дали да приложат мерки за ранна намеса.
9. Нарушаването на активаторите, резултатите от свързаните с това допълнителни проучвания и решенията за прилагането на мерки за ранна намеса, както и основанията за непредприемане на мярка, следва да бъдат ясно документирани от компетентните органи.
10. При нарушаване на активаторите, когато взема положително решение за прилагане на мярка за ранна намеса, компетентният орган следва да избере най-подходящата мярка или мерки за ранна намеса с въздействие, което е пропорционално на конкретните обстоятелства. За целта компетентният орган следва да отчете действията или мерките по възстановяване, посочени в плана за възстановяване, който институцията е приела или е решила да приеме в най-близко бъдеще.
11. Ако определят на институция общ рейтинг „4“ по ПНПО, компетентните органи следва да вземат предвид събирането на информация за извършването на оценка на активите и задълженията на институцията, както е предвидено в член 27, параграф 1, буква з) от Директива 2014/59/ЕС.

3.1 Активатори на базата на резултатите от ПНПО

12. Резултатите от общата оценка по ПНПО и специфичните предварително определени комбинации от резултатите от общата оценка по ПНПО и оценката на отделните елементи на ПНПО, както е определено в Насоките за ПНПО, следва да се отчитат като активатори.
13. По-конкретно, ако в резултат на ПНПО, компетентният орган определи за институцията общ рейтинг „4“ по ПНПО съгласно методологията, описана в Насоките за ПНПО, той трябва да вземе решение без неоправдано забавяне дали да приложи мерки за ранна намеса.
14. При определени обстоятелства компетентният орган следва също да вземе предвид оценката на отделните елементи на ПНПО, които са довели до рейтинг „4“. Подобни обстоятелства могат да възникнат, когато не съществува висок риск за жизнеспособността на институцията и общият рейтинг по ПНПО е „3“, но оценката на елементите на ПНПО, обхващащи конкретните области, посочени в член 27, параграф 1 от Директива 2014/59/ЕС, показва, че институцията може да отговори на условията за ранна намеса, което е довело до определяне на рейтинг „4“ за съответните елементи на ПНПО.

15. По-конкретно, компетентният орган трябва да реши дали да приложи мерки за ранна намеса, когато резултатите от ПНПО (изчислени в съответствие с Насоките за ПНПО) са под формата на следните комбинации от общи рейтинги по ПНПО „3“ и „4“ за отделните елементи на ПНПО:

- а. общият рейтинг по ПНПО е „3“, а рейтингът за вътрешното управление и механизмите за контрол в рамките на институцията е „4“;
- б. общият рейтинг по ПНПО е „3“, а рейтингът за бизнес модела и стратегията е „4“;
- в. общият рейтинг по ПНПО е „3“, а рейтингът за капиталова адекватност е „4“; или,
- г. общият рейтинг по ПНПО е „3“, а рейтингът за адекватност на ликвидността е „4“.

16. При вземане на решение дали да приложат мерки за ранна намеса на базата на горепосочените рейтинги по ПНПО и при избора на най-подходящата мярка, компетентните органи следва да разгледат конкретните слабости, установени и разгледани подробно в описанието на общата оценка по ПНПО или оценката на конкретния елемент на ПНПО.

3.2 Наблюдение на основни показатели по ПНПО

17. Процесът по ПНПО, както е определен в Насоките за ПНПО, изисква компетентните органи да извършват редовно наблюдение на основни финансови и нефинансови показатели за всички институции. За целите на това наблюдение, компетентните органи следва да идентифицират показатели и да определят прагове, които са от значение за специфичните особености на отделните институции или групи от институции със сходни характеристики (групи от сравними институции).

18. При определяне на прагове за показателите, свързани с пруденциални изисквания, както е посочено в Регламент (ЕС) № 575/2013, компетентните органи следва да отчетат както минималните, така и допълнителните изисквания, т.е. минималните изисквания за собствен капитал, както е посочено в член 92 от Регламент (ЕС) № 575/2013, и допълнителните изисквания за собствен капитал, прилагани съгласно член 104, параграф 1, буква а) от Директива 2013/36/ЕС, без да се отчетат изискванията за буфери, посочени в глава 4 от дял VII от Директива 2013/36/ЕС; или минималните изисквания за ликвидност, както е посочено в част шеста от Регламент (ЕС) № 575/2013 и Делегиран регламент (ЕС) № 2015/61 на Комисията², както и допълнителните изисквания за ликвидност, прилагани съгласно член 105 от Директива 2013/36/ЕС.

19. Когато компетентните органи, с цел наблюдение на основни показатели, определят прагове за показателите за капиталова адекватност на опционално ниво от 1.5 процентни пункта над изискванията за собствен капитал на институцията, както е посочено в член

² Делегиран регламент (ЕС) № 2015/61 на Комисията от 10 октомври 2014 г., ОВ L11, 17.01.2015 г., стр.1

27, параграф 1 от Директива 2014/59/ЕС, или каквито и да е други прагове, те следва да отчетат както изискванията за собствен капитал, посочени в член 92 от Регламент (ЕС) № 575/2013, така и допълнителните изисквания за собствен капитал съгласно член 104, параграф 1, буква а) от Директива 2013/36/ЕС, както е посочено в Насоките за ПНПО, без да се отчитат изискванията за буфери, посочени в глава 4 от дял VII от Директива 2013/36/ЕС.

20. Установяването на съществени промени или отклонения в показателите, включително нарушаването на прагове, следва да се разглежда от компетентния орган като сигнал за допълнително проучване, като при необходимост следва да се преразгледа оценката на съответния елемент на ПНПО в контекста на новата информация. По-конкретно, компетентният орган следва:

- 1) да установи причината и да направи оценка на съществеността на потенциалното пруденциално въздействие върху институцията, ако е приложимо, като влезе в диалог с институцията;
- 2) да документира причината(ите) и резултатите от оценката (за да гарантира, че процедурите по ПНПО се спазват от всички членове на персонала на компетентния орган, и за да проследява резултатите от предишни проучвания); и
- 3) да прегледа оценката на риска и рейтинга по ПНПО, ако е приложимо, в контекста на всички съществени нови констатации, съгласно изискванията на Насоките за ПНПО.

21. Когато финансовото състояние на институцията, потенциалните рискове и рейтингът по ПНПО за конкретен елемент се влошат значително и повлияят на някой от активаторите, на базата на комбинацията от общия рейтинг по ПНПО и рейтингите за отделните елементи на ПНПО (т.е. изпълнени са условията, описани в точки 14–15), компетентните органи следва да вземат решение дали да приложат мерки за ранна намеса.

22. Без да се засяга точка 21, при определени обстоятелства съществени промени или отклонения в показателите могат да бъдат използвани пряко като активатори за вземане на решението за прилагане на мерки за ранна намеса. По-конкретно, в зависимост от съществеността на промените или отклоненията в показателите, на техните причини и съществеността на потенциалното пруденциално въздействие върху институцията, и при условие че институцията отговаря на условията за ранна намеса, компетентният орган, с оглед спестяване на време, може да реши да приложи мерки за ранна намеса незабавно след определяне на причината и цялостното въздействие, без да актуализира оценката на съответния елемент на ПНПО. Оценката на съответния елемент на ПНПО и общата оценка по ПНПО все пак следва да бъдат актуализирани впоследствие без неоправдано забавяне.

3.3 Значими събития

23. Определени събития могат да окажат значително въздействие върху финансовото състояние на институцията, като я поставят в ситуация, при която условията за ранна намеса са изпълнени относително бързо.
24. По принцип подобни събития следва да доведат до допълнителни проучвания на засегнатата област. По-конкретно, примерите за значими събития, които могат да поставят институцията в ситуация, при която са изпълнени условията за ранна намеса, могат да включват:
- a. основни събития, свързани с операционния риск (напр. спекулативни сделки, измами, природно бедствие, тежки ИТ проблеми, значителни глоби, наложени на институциите от публични органи);
 - б. значително намаляване на размера на приемливите задължения и собствения капитал, поддържани от институцията за целите на спазване на минималните изисквания за собствен капитал и приемливи задължения (МИПЗ);
 - в. сигнали за нуждата от преглед на качеството на активите и/или извършването на независима оценка на конкретни портфейли/ активи, например:
 - i. въз основа на резултатите от оценката на елементите на ПНПО може да се допусне възможност активите да са по-малко от задълженията;
 - ii. параграфът за обръщане на внимание³ в становището на външния одитор за финансовия отчет на институцията показва съществена несигурност;
 - iii. неблагоприятни събития между края на отчетния период и датата, на която финансовият отчет е одобрен за публикуване, които предоставят данни за условията, възникнали след отчетния период и следователно не изискват корекция/преизчисляване на финансовите отчети (некоригиращи събития); за всяка съществена категория некоригиращи събития институцията следва да оповести естеството на събитието и да оцени финансовото му въздействие, или да изрази становище, в което

³ Параграфът за обръщане на внимание е текст или част от становището на външния одитор за финансовия отчет, който насочва вниманието на потребителите към въпрос, който е надлежно представен или оповестен във финансовия отчет, но който има решаващо значение за разбирането на финансовия отчет от потребителите (напр. информация за несигурността, свързана с бъдещия изход от извънреден съдебен спор или регулаторно действие; голямо катастрофично събитие, която е имала или продължава да оказва съществено влияние върху финансовото състояние на дружеството). Параграфът за обръщане на внимание не представлява становището на одитора; следователно това не означава, че финансовият отчет не дава вярна и точна представа за финансовото състояние.

се посочва, че такава оценка на въздействието не може да бъде направена);

- iv. постоянни и съществени корекции на финансовите отчети на институцията поради грешки в оценката на активи/задължения и чести промени в счетоводните допускания.
- г. значително изтичане на средства, включително депозити на дребно на клиенти, причинено например от накърняване на репутацията на институцията;
- д. неочаквана загуба на лица от висшия ръководен или ключов персонал, които не са били заменени;
- е. един или повече членове на ръководния орган не изпълняват регулаторните изисквания, посочени в Директива 2013/36/ЕС, за да бъдат или да останат член на ръководния орган;
- ж. значителни понижения на рейтинга от една или повече външни агенции за кредитен рейтинг, което потенциално води до значителен отлив на средства, неспособност за подновяване на финансирането или активиране на договорните клаузи, свързани с външни рейтинги.
25. Когато узнае за появата на значимо събитие, компетентният орган следва да идентифицира неговата причина, да оцени потенциалното му пруденциално въздействие върху институцията, ако е приложимо, като влезе в диалог с институцията, и да документира оценката.
26. Компетентният орган следва да актуализира оценката на риска и оценката на съответния елемент на ПНПО в контекста на новите съществени констатации съгласно изискванията в Насоките за ПНПО. Ако, в резултат на актуализирания анализ, общият рейтинг по ПНПО или комбинацията от общия рейтинг по ПНПО и рейтингите за елементите на ПНПО се влошат и окажат въздействие върху някой от активаторите на базата на резултатите от ПНПО, когато са изпълнени условията, посочени в точки 14—15, компетентните органи следва да вземат решение относно нуждата от прилагане на мерки за ранна намеса.
27. Без да се засяга точка 26, при определени обстоятелства значими събития могат да бъдат използвани пряко като активатори за вземане на решение за прилагане на мерки за ранна намеса. По-конкретно, в зависимост от големината на значимото събитие и от съществеността на потенциалното пруденциално въздействие върху институцията и при условие че институцията отговаря на условията за ранна намеса, компетентните органи, с оглед спестяване на време, могат да решат да приложат мерки за ранна намеса незабавно след определяне на причината и цялостното въздействие, без да актуализират оценката на съответния елемент на ПНПО. Оценката на съответния елемент на ПНПО и общата оценка по ПНПО все пак следва да бъдат актуализирани впоследствие без неоправдано забавяне.

28. Фактът, че органът за реструктуриране започва консултация с компетентен орган при определяне дали институцията е „проблемна или има вероятност да стане проблемна“, следва да се отчита от компетентния орган като значимо събитие, изискващо оценка дали към институцията следва да бъдат приложени мерки за ранна намеса с цел поддържане или възстановяване на нейната жизнеспособност и предотвратяване на неизпълнението на нейните задължения. Подобна ситуация може да възникне, когато органът за реструктуриране има правомощия да определи, че институцията е „проблемна или има вероятност да стане проблемна“ съгласно член 32 от Директива 2014/59/ЕС.

4. Прилагане

29. Настоящите насоки се прилагат от 1 януари 2016 г.